

Skog Alnarp

Flygande start för ekar

Nötskrikan kan engageras för att plantera ekar. Den okonventionella metoden var en av många möjligheter som lyftes fram vid en workshop om hur ek kan främjas i barrskogen.

Under två dagar i maj 2017 utbytte europeiska forskare erfarenheter och diskuterade möjligheter för att gynna ek i tall och granskog.

– Vi har mycket att lära av varandra, konstaterar Lars Drössler som arrangerade konferensen. Han är forskare vid SLU i Alnarp med inriktning på blandskog och naturlig förnygring, inte minst självförnygrade ekplantor.

Utöver Alnarp besökte gruppen försöksparken i Tönnersjöheden, landskapslaboratoriet i Snogeholm och en privat skogsägare i Bjärnum. Lars Eliasson fick handfasta tips på hur han kan främja ekträden bland tall och granskogen.

I Sverige som helhet finns

50 000 hektar ren ekskog. Den överväldigande delen ek finns i blandskog. Därför är det viktigt att ta hand om eken i kombination med andra trädslag.

TILL ATT börja med handlar det om att värna de ekplantor som kommer av sig självt. Dessutom finns det förstås möjligheter att plantera och så.

Däggdjur och fåglar, framför allt nötskrikan, är duktiga på att sprida ekarna. Nötskrikan samlar in ekollon och myllar ner dem på några centimeters djup, mellan mineraljord och humus, vilket ger perfekta förutsättningar för att ollonet ska gro till en planta.

I nordöstra Tyskland

(Brandenburg) har hjälpen från nötskrikan satts i system. På hösten fylls trälådor med ekollon. Lådorna monteras på tallstammar ungefär två meter över markytan. Tanken är att nötskrikor ska plocka ollon från lådan och ”plantera” i den omgivande tallskogen. Inledningsvis betraktades metoden med skepsis från omgivningen, men resultaten är goda. Nötskrikan sprider ekollonen 100-200 meter från boxen. Försöken visar att 7000 plantor per hektar etableras med hjälp av 65 kilo ekollon per låda. Lådorna stod på 100 meters avstånd från varandra.

HÄR ÄR några av slutsatserna från konferensen:

✓ Betning från älgar och rådjur är ett av de största hoten mot ekplantor. Utöver jakt kan enskilda träd skyddas med exempelvis stålträdsnät.

✓ I blandskog är det lämpligt att plantera täta grupper av ekar med 1 meters mellanrum. Varje grupp bör ha minst 12 ekar, varav 1-2 utvecklas till huvudstammar. Mellan grupperna släpps andra trädslag fram. Avståndet mellan grupperna är minst 10 meter.

✓ Sådd med hjälp av såddrör eller planteringsrör är ett alternativ till plantering. Ollonet placeras på 2-6 centimeters djup, nära mineraljorden.

Nötskrika. Foto: J Gaigr

Det är viktigt att ollonen blir täckta av jord, annars ökar risken att de äts upp av gnagare.

✓ Att köpa ollon kostar 80-100 kronor per kilo, alternativt kan man samla in dem själv. (Skogsstyrelsen kan rekommendera lämpliga bestånd att plocka ollon ifrån).

✓ Kvaliteten på ollonen testas genom att lägga dem i vatten. De som sjunker har inga skador.

✓ Bra ollonår inträffar ungefär vart femte år.

✓ Ek kan etablera sig under en skärm av gran eller tall. Senast efter fem år måste skärmen glesas ur.

✓ Efter några år måste eken friställas, särskilt i konkurrens med gran.

✓ Nötskrikan hjälper gärna till med att etablera ek.

Deltagarna: Mattias Engman, SLU Franka Huth, Tyskland, Lars Eliasson, Skogsägare, Per Hazell, Skogsstyrelsen, Lars Drössler, SLU, Maciej Pach, Polen, Andreas Mölder, Tyskland, Alessandra Salvalaggio, SLU, Linda Petersson, SLU och Adrian Villalobos, SLU.

Trälåda full av ekollon. Foto: Alexandra Wehnert

Kontaktperson
Lars Drössler, lars.drossler@slu.se, 072-718 18 12

Redaktör nyhetsbrevet
Pär Fornling: par.fornling@slu.se

Workshopen om ek i barrskog genomfördes med stöd av forskningsprojektet Reform, Nordgen, Erik Stenströms stiftelse och Partnerskap Alnarp. Länktips Ekbladet nr 32: <http://www.ekframjandet.se>